

FIGYELŐ

Nemzedékünk iparművészete

Már több ízben foglalkoztunk kisebbségi képzőművészetünk mai helyzetével és kialakulásával; bár számos fölvetett tervünk műértő társadalmunkban nem talált visszhangra. De az erő és ifjú akarás nem vészett el és nem is lanyhult: csendben fejlődik és értékes gyümölcsöket teremt. Kötelességünkkel tettük e termékek megvédését a közönyös agyonhallgatástól, mert főcélunk kiteljesülése munkáink ismeretében és népszerűvételében rejlik.

Új nemzedékünk iparművészetét mindeztől, mondhatni homály födi. Hogy munkásaink életkörülményeit és képzettségeit eddig nem volt módunkban alaposan megismerni; ez talán azt jelentené, hogy egyáltalán nincsen iparművészetünk?! — Konok és csökönyös hallgatásokat akarunk megtörni, hogy föl hívjuk figyelmüket azoknak, akiket talán érdekelne ifjú iparosaink sorsának és kultúrájának kialakulása, de helyzetüknél fogva nem hallanak és nem tudnak róluk semmit, miért is abban a hiszemben vannak, hogy föltárásaink legtöbbször csak álomszerű tervek sorozata, alkotóerők és tények nélkül.

Már multévfolyami számainkban több ízben beszámoltunk nemzedékünk képzőművészetéről. Fiataljaink között oly erők szunnyadnak, akikből az idő és a vasszorgalom igazi művészeket faraghat. Fiatal erőink egyik legértékesebb-

jét a nagynevű Mestrovics tanítványát Tóth József faszobrászt tragikusan elvesztettük.

De él az erő. Új emberrel, az élni akarás, az igaz művészi tehetség új dokumentumával lépünk kisebbségi társadalmunk elé.

Ifjú tehetségünk *Almásy Gábor* asztalos-segéd.

Almásy Gábor egy fiatal szuboticei munkás, akinek szabad óráiban egyedüli szórakozása a vésés, faragás, rajzolás és festés. Alig huszonkét-három éves fiatalember nagyszerű tervező és iparművész. Finoman kidolgozott szobrai, bútordíszei, rajzai és képei között a tehetségnek és a művészi meglátásoknak örökbecsű nyomát látjuk.

Almásy nagyszerű bútortervező. Már évek óta készít értékesebbnél-értékesebb tervrajzokat. Zágrábban rajzainak értékesítéséből tartotta fenn hónapokig magát. Rajzait kifaragja és bámulatos domborműveket készít. Renaissance, barokk és biedermajer stílu virágok, csendéletek, címerek és más bútordíszek halmaza borítja dolgozó szobáját.

Ám, nemcsak a klasszikus bútorok mintázásán dolgozik, hanem e hónapban egy modern bútortervezeti albumot adott ki, melyben az egyszerű síma és görbe vonalak művészi összeállítása csodálatba ejtő. Mi azt hittük, hogy ilyen tervezeti albumot, csak fővárosban élő és iparművészeti tanfolyamo-

kat végző ember tud készíteni. S, milyen biztató, hogy maréknyi kisebbségi táborunkban olyan erők rejlenek, — mint Almásy — akinek a modern úri-szobák, háló, ebédlő, kellemes és praktikus beosztású előszoba tervezeteit beográdi, zágrábi és szlovéniai bútorgyárak is megvásárolják.

Iparművészetünk, látjuk kialakulás-

ban van. A további eredmény már mértő kisebbségi társadalmunk jóakarátán és áldozatkészségén múlik.

Figyelmesen szétekintünk nemzedékünk munkálkodása felett, új rétegünk munkásságának tudatával gazdagodtunk; ha nem is többet, de bátran elmondhatjuk: vagyunk! **Lévay Endre**

Részlet Szubotica zeneförténelméből Krombholz Károly zongoraművész egyik zongoraművének megjelenéséhez

Ha a szubotikai zenei élet fejlődési folyamatát figyelemmel kísérjük, szembeöltő módon feltűnik a mai fiatal muzsikusk generáció szorgos munkálkodása egy magasabbrendű zenei élet kifejlésére érdekében.

Azonban annak ellenére, hogy a magukat produkálni óhajtók — feltételezzük — a lehető legjavát adják képességeiknek, mégis vannak közöttük olyanok, akik nem tisztán az előbb említett célt tartják szem előtt, hanem ezt a magasztos célt eszköznek tekintve, egészen más okokból (pl. hiúsági —, vagy egzisztenciális okokból) lépnek nyilvánosság elé. Ezeknél természetesen nem csak a fenti cél, de maga a produkció is csak másodrendű kérdéssé sülyed s ez roppant hátrányos befolyással van a zenei élet továbbfejlesztésére minthogy a laikus közönség nem is szólva a néha ellenkező beállításig fajuló „kritikák“ megtévesztő hatásáról — nem igen tud különbséget tenni a valóban értékes és az értéktelen zene között. A zseniális természet azonban gondoskodott róla, hogy ezt a visszás helyzetet némiképpen helyreüsse: *a tehetségtelen idő előtt emészti fel önmagát, míg a tehetség bármily körülmények között, de mindig érvényesül.*

A mi városunk fiatal zenészgenerációjában — mint mindenütt — igen elenyészően kevés az *igazi tehetség*; a legtöbbje

többé-kevésbé tehetségtelen utánzó (s ilyen van jóegynéhány...), akik adott esetben mindenben azt teszik, amit az a kevés kivételes tehetségű, csak azért, hogy legalább látszólag ne maradjanak a többi mögött. Azonban az igazi tehetség munkálkodásának színhelyén mindig vannak és lesznek dilettánsok is, amelyek minden megkezdett, vagy kiépített útát lejártnak... letaposnak...

Városunk nagyon keveseinek egyike, akit nálunk általában „representatív-man“-nak neveznek s akire elsősorban gondolnak, ha városunk mai zenei életéről van szó: Krombholz Károly.

Mindannyian ismerjük őt.

Tudjuk, hogy zongorahangversenyei már évek óta kivételes eseményszámba mennek úgy nálunk, mint az országunk különböző helyein; hogy az egész országban aligha van zongorista, aki nálánál nagyobb tudással, pianisztikus kvalitásokkal rendelkezik.

Tudjuk róla továbbá, hogy mint pedagógus is olyan népszerűségnek örvend, amire eddig aligha volt példa. Magyarázata ennek az egyéni, a legszélesebbkörű tudáson alapuló módszer, amelynek révén nemcsak hangszerének ügyes kezelőjévé, hanem komoly zenésszé is képezte ki tanítványait. Gondoljunk csak az általa bevezetett diákmatinéokra! Ezek mindmegannyi komoly, a maguk nemé-